

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

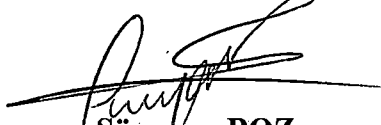
Sayı : 10052

Tarih : 21.01.2025

22382

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevi'nde tutsaklara yönelik hak ihlalleri ve insanlık onuruna aykırı uygulamalar sistematik bir şekilde artmaktadır. Keyfi olduğu ifade edilen "ağız içi arama" ve "ayakkabı çıkarma" dayatmaları, mahpusların insan onuruna aykırı muameleye maruz kaldığı yönündeki iddiaları güçlendirmektedir. Bu uygulamaların Anayasa, uluslararası insan hakları sözleşmeleri ve ulusal mevzuat ile çeliştiği açıktır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 17. maddesi, "kişinin maddi ve manevi varlığının korunması ve geliştirilmesi"ni güvence altına alırken, 19. maddesi tutuklu ve hükümlülerin haklarının ihlal edilemeyeceğini açıkça düzenlemektedir. Aynı şekilde, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, cezaevlerinde mahpusların insan onuruna yakışır şekilde muamele görmesi gerektiğini hükme bağlamaktadır. Buna karşın, Bakırköy Cezaevi'ndeki uygulamaların bu temel ilkelere aykırı olduğu görülmektedir.

Uluslararası hukuk çerçevesinde, Birleşmiş Milletler Mahpusların Muamelesine Dair Asgari Standart Kuralları (Nelson Mandela Kuralları), mahpuslara yönelik kötü muameleye karşı koruma sağlarken, insanlık onuruna aykırı uygulamaların yasak olduğunu açıkça belirtmektedir. Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi "hiç kimseye işkence yapılamayacağını, insanlık dışı veya onur kırıcı cezaya veya muameleye tabi tutulamayacağını" düzenlemektedir.

Kadın tutsaklara yönelik hak ihlalleri de ciddi bir sorun olarak öne çıkmaktadır. Hijyenik ped gibi temel ihtiyaçların karşılanmaması, BM Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) ve diğer uluslararası düzenlemelerle güvence altına alınan kadın haklarının açık bir ihlalidir.

Tutsak gazetecilere yönelik "saç dibi araması", şiddet ve keyfi sevk gibi uygulamalar ise mahpusların yalnızca cezalandırma değil, sistematik bir baskı ve yıldırma politikasına maruz kaldıklarını göstermektedir. Bu uygulamaların, mahpusların temel haklarını ikinci kez ihlal eden bir sistematik yaklaşımın ürünü olduğu düşünülmektedir.

Cezaevlerinde bu tür keyfi ve ayrımcı uygulamalar, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamakta ve ulusal ve uluslararası hukuka aykırılık teşkil etmektedir. Bu bağlamda aşağıdaki soruların yanıtlanması elzemdir:

Bu Bağlamda:

1. Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevi'nde tutsaklara yönelik "ağız içi arama" ve "ayakkabı çıkarma" dayatmalarına ilişkin Bakanlığınızca bir inceleme veya soruşturma başlatılmış mıdır? Bu uygulamaların ulusal ve uluslararası hukuka uygunluğu nasıl değerlendirilmektedir?
2. Cezaevlerinde uygulanan bu tür aramaların "güvenlik" gerekçesiyle yapıldığı belirtilmektedir. Bu uygulamaların gerekçelendirilmesine ilişkin somut veriler ve mevzuata dayanakları nelerdir?
3. Kadın tutsaklara yönelik hijyenik ped temininin düzenli olarak sağlanmaması ulusal ve uluslararası mevzuata aykırıdır. Bu eksikliklerin giderilmesine yönelik bir düzenleme yapılmakta mıdır? Ped temininde yaşanan aksaklıkların nedenleri nelerdir?
4. Tutsak gazeteciler Gülistan Dursun, Pınar Gayıp ve Serpil Ünal'a yönelik kötü muamele, "saç dibi araması" ve şiddet iddiaları hakkında Bakanlığınızca bir inceleme başlatılmış mıdır? Bu tür uygulamaların sorumluları hakkında herhangi bir işlem yapılmış mıdır?
5. Cezaevlerinde insan onuruna yakışır koşulların sağlanması ve keyfi uygulamaların önlenmesi için Bakanlığınızca yürütülen denetim mekanizmaları nelerdir? Bu denetimlerin sonuçları kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
6. Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevi'nde mahpusların haklarının ihlal edilmesine karşı, cezaevi yönetimine yönelik Bakanlık tarafından herhangi bir yaptırım uygulanmış mıdır?
7. Cezaevlerinde kadın mahpusların haklarının korunması, ulusal ve uluslararası mevzuata uygun şekilde temel ihtiyaçlarının karşılanması için hangi somut adımlar atılacaktır?
8. İnsan haklarına aykırı uygulamaların önlenmesi için cezaevlerinde daha etkin ve bağımsız bir denetim mekanizması oluşturulması düşünülmekte midir?